

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

1. foglalkozás

I. A foglalkozás adatai

Ajánlott korosztály / létszám	14-18 éves diákok / 16-20 fő
Ajánlott időkeret	90 perc
A foglalkozás célja	A médiahasználat során a kritikai befogadás fejlesztése, az információ hitelességének értékeléséhez kapcsolódó ismeretek, készségek fejlesztése. A digitális kommunikációban való részvételhez kapcsolódó felelősség tudatosítása, a részvételi kompetenciák fejlesztése. A foglalkozás bevezet a tényellenőrzés szempontjainak és folyamatának megismerésébe, az álhírek felismerésébe.
A foglalkozás tartalma	<p>I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Igaz rám - Médiahasználati jellemzők bemelegítő székes játék, és csoportalakítás betűkkel (10 perc) ▪ Igaz/hamis játék (5 perc) <p>II. Hitelesítés, navigáció</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tényellenőrzés - egy interneten feltűnt videó elemzése abból a szempontból, hogyan nézhetünk utána, vajon valós-e az információ (55 perc) <p>III. Kreatív médiaszöveg-alkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ A mémek világa, mém-készítés (20 perc)
Digitális eszközök használata	<p>A foglalkozáson a tanári számítógépen és projektoron kívül szükség van kiscsoportonként legalább egy tabletre (esetleg laptopra vagy mobiltelefonokra).</p> <p>A foglalkozás digitális eszközökkel támogatott, a feladatok egy része ezeken alapul. A foglalkozás médiapedagógiai céljai ezen eszközök használatával valósulhatnak meg.</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

Szükséges eszközök: számítógép, projektor, tabletek, papírlapok, tollak, csomagolópapír, filctoll, post-it tömb

Terem berendezése: kiscsoportos munkához 4 (vagy egymás felé fordított 2-2) pad és egy nagyobb tér , ahol a székek körbe vannak rakva. Az első játék után a székeket a gyerekek visszaviszik a padokhoz, és kiscsoportokban ülnek le.

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –

(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

II. A foglalkozás menete

Tevékenység-leírás	Tanári instrukciók a feldolgozást segítő, orientáló kérdések elvárható válaszok	Eszközök, anyagok (mellékletek)
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE		
Igaz rám - Médiahasználati jellemzők bemelegítő székes játék, és csoportalakítás betűkkel (10 perc)		
<p>A gyerekek körben ülnek, egyvalaki közepén áll. A médiahasználatról összefüggő állítást fogalmaz meg. Aki igaznak érzi magára az állítást, feláll a helyéről, és keres magának egy másik széket. Ugyanoda nem ülhet vissza. Akinek nem jut hely, a kör közepére áll, és ő mondja a következő állítást.</p> <p>A játékhoz a gyerekek számánál eggyel kevesebb székre van szükség.</p> <p>A játék végén kiscsoportok alakítása: a gyerekek körben ülnek, a tanár A/B/C/D betűket mond sorban minden gyereknek, ez alapján megalakul a négy kiscsoport.</p>	<p><i>Mondj egy olyan mondatot, ami arról szól, hogy te hogyan használod a médiát!</i></p> <p>A tanár kezdi a játékot egy állítással. (Miatán kilép a kör közepéről, és a gyerek felálltak a székekről, kitesz egy széket a körből)</p> <p>pl.</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Minden nap megnézem a Facebook-oldalamat.</i> <i>Szoktam posztolni a Facebook-oldalamra.</i> <i>Szeretem a sorozatokat.</i> <p>A tanár röviden összefoglalja az elhangzott állítások alapján a játékban megjelenő médiahasználati jellemzőket.</p>	-
Igaz/hamis játék (5 perc)		
<p>A gyerekek leülnek a négy kiscsoportban.</p> <p>Képek kivetítése, közös beszélgetés arról, vajon a látott képek valóságosak vagy hamisak, manipuláltak.</p>	<p><i>Mit gondoltok, igazak, vagy sem ezek a képek?</i></p> <p>A feladatnak nem célja annak feltárása, hogyan készültek a képek, csak azt illusztrálja, hogy nem könnyű eldönteni, igaz-e vagy hamis és</p>	<p>0. melléklet – ppt: 2-6. slide-ok</p> <p>A ppt-ben szereplő képek:</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

	<p>ebben a meglepődés mértéke sem igazít el.</p> <p><i>Találkoztatok-e már olyan képekkel a média világában (televízióban, interneten) amikről hamar kiderült, hogy nem valóságosak?</i></p> <p>Létezik ez a jelenség, mert ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ a technika könnyen lehetővé teszi a képek manipulását, átalakítását ▪ az embereket ez szórakoztatja, ez a humor, viccelődés egy formája ▪ van olyan is, amikor valaki üzleti érdekből készít hamis hírt, hogy minél több emberhez eljutva, minél nagyobb megosztást generálva jusson bevételhez <p><i>A mai foglalkozáson azzal fogunk foglalkozni, hogy hogyan lehet kinyomozni azt, hogy egy hír igaz-e vagy sem, mit kell megvizsgálni, milyen szempontokat kell végig gondolni.</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. cápa - hamis manipulált kép, árukodó jel: a tenger simasága stb. 2. pókháló - hamis nem valós pók, hanem jégszobor 3. repülő - igaz 4. medve - hamis művészeti alkotás, beállított kép, a művész ilyen jellegű képeket készít 5. hajó - igaz
--	---	--

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

Tevékenység-leírás	Tanári instrukciók a feldolgozást segítő, orientáló kérdések elvárható válaszok	Eszközök, anyagok (mellékletek)
II. HITELESÍTÉS, NAVIGÁCIÓ		
Tényellenőrzés - egy interneten feltűnt videó elemzése abból a szempontból, hogyan nézhetünk utána, vajon valós-e az információ (55 perc)		
1. Közös beszélgetés a kivetített filmről	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Mit látsz a filmen?</i> ▪ <i>Milyen állat ez?</i> ▪ <i>Mi történik?</i> ▪ <i>Hol történik?</i> ▪ <i>Milyen évszak van?</i>	0. melléklet – ppt: 7. slide (külön: 1. melléklet)
2. Címadás A címadást követően minden csoport mond egy-egy címet.	<p><i>Találjatok ki címet a filmhez! Minden csoport két címet találjon ki!</i></p> <p>A tanár reflektál a címekre: <i>Milyen sokféle értelmezés jelent meg a filmhez kapcsolódóan.</i> <i>Mennyire hasonlóan gondolkodtatok. A címadással értelmezési keretet adhatunk egy képnek, akár át is keretezheti a tartalmát.</i></p>	papírlapok, tollak
3. Ismerkedés a hírrel	<p><i>Az újságok, honlapok, televíziók erről számoltak be: Egy óriási aligátor mászkált egy amerikai golfpályán. Sokakban felmerült: igaz vagy hamis?</i></p>	0. melléklet – ppt: 8. slide (külön: 2. melléklet)

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>Szavazás arról, hogy igaz vagy hamis.</p>	<p><i>Ti hogyan látjátok, igaz-e vagy hamis? Manipulált, hamisított hírről, filmről van-e szó, vagy igazról? Ki lehet-e deríteni? Hogyan lehet kideríteni?</i></p> <p><i>Most azt fogjuk megnézni, hogyan deríthető ki, hogy igaz-e vagy hamis. Mit kérdeznétek, minek néznétek utána, hogy kiderítsük, igaz-e vagy sem?</i></p>	<p>0. melléklet – ppt: 9. slide (kivetítve az alapadatokat, amik kivetítve maradnak)</p>
<p>4. Nyomozás kiscsoportban</p> <p>A nyomozás négy szempont szerint történik. Minden kiscsoport egy szempontot dolgoz fel a kapott forrásanyagok alapján.</p> <p>A csoport – Biológiai, fizikai jellemzők</p> <p>Az A csoport arra keresi a választ,</p>	<p><i>Nézzétek meg a szövegeket, képeket, filmeket és azok segítségével válaszoljatok a nálatok lévő kérdésekre és ezek alapján arra, hogy szerintetek a hír igaz vagy hamis!</i></p> <p><i>Figyeljete arra is, hogy miért hiszitek el a leírtakat, miért gondoljátok, hogy nem “kamu”, nem álhírről van szó!</i></p> <p>A csoport – Biológiai, fizikai jellemzők</p> <p>Milyen állat szerepel a filmen? Van-e</p>	<p>3. melléklet</p> <p>tableten elérhető források, továbbá minden kiscsoport a szöveges forrásokat papír-alapon is megkapja</p> <p>A mellékletek egy-egy Padlet lapon is elérhetőek; ez a tabletre letölthető mobilalkalmazáson, illetve böngészőn keresztül is elérhető a linkre kattintva.</p> <p>A csoport</p> <p>4-9. mellékletek</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>hogy milyen állatról van szó, és elképzelhető-e, hogy ilyen nagy legyen? Előfordulnak-e az adott helyen? Különbözik-e más hasonló állatoktól? Miért fontos a pontos meghatározás?</p>	<p>jelentősége, hogy krokodilról vagy aligátorról beszélnek? Mekkora lehet egy aligátor, mekkora lehet egy krokodil? Mit esznek, hogyan táplálkoznak? Hol élnek? Élnek-e ilyen helyen?</p>	<p>https://padlet.com/orbalkaa/wiwjz72qfjri</p>
<p>B csoport – Alkotók</p> <p>A B csoport arra keresi a választ, hogy a készítő személye mennyire hiteles. Miért készíthette a videót. Hol tette közzé? Hogyan ment tovább a hír/film a YouTube-on?</p>	<p>B csoport – Alkotók</p> <p>Ki készítette a videót? Mit tudunk róla? Valóban létező személy? Mikor készült? Hol készült? Van-e ilyen golfpálya? Miért készítette a videót? A golfklub miért tette közzé a videót?</p>	<p>B csoport</p> <p>10- 21. mellékletek</p> <p>https://padlet.com/orbalkaa/ct8tf36cd1sg</p>
<p>C csoport – Technika, a film hitelessége</p> <p>A C csoport arra keresi a választ, hogy a film manipulált volt-e vagy sem?</p>	<p>C csoport – Technika, a film hitelessége</p> <p>Manipulálták a videót? Meggyőzőek az árnyékok a filmen? Készített más is filmet erről az aligátorról?</p>	<p>C csoport</p> <p>22-30. mellékletek</p> <p>https://padlet.com/orbalkaa/iq13eo810kzj</p>
<p>D csoport – A képek terjedése, a terjesztők hitelessége, közlési megoldásai</p> <p>A D csoport arra keresi a választ, hogyan alakult a film nyilvánossága? Ki, miért közölte? Milyen előnyök származnak a közlésből?</p>	<p>D csoport – A képek terjedése, a terjesztők hitelessége, közlési megoldásai</p> <p>Ki adta közre a filmet? Milyen hírek születtek belőle? Komoly fórumok hogyan közölték? Bulvár fórumok hogyan közölték? Kinek van előnye a közreadásból? Van-e valakinek</p>	<p>D csoport</p> <p>31-42. mellékletek</p> <p>https://padlet.com/orbalkaa/rjs37hkwtfgm</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

	hátrány a közreadásból?	
<p>5. A feldolgozás formájáról a tanár dönt.</p> <p>A verzió – feldolgozás mozaik módszerrel</p> <p>Új kiscsoportok alakulnak úgy, hogy legyen minden csoportban valamennyi szempontot korábban feldolgozott csoporttag.</p> <p>A csoportok egy új, összesített feladatlapot töltenek ki a korábban külön-külön elkészített válaszok alapján.</p> <p>Az elkészült feladatlap alapján eldöntik, hogy a hír és a kép igaz vagy hamis.</p> <p>B verzió – feldolgozás a tanárral közös beszélgetés során</p> <p>A tanár kérdései alapján végig veszik a szempontokat és azt, hogy ennek során mit néztek és mire jutottak.</p> <p>A tanár a „nyomozás” alakulását figyelembe véve dönti el, hogy milyen részletességgel ismétlik át hangosan az eredményeket. Néhány szempontot mindenképpen elő kell venni és minden szempontnál</p>	<p><i>Minden csoport beszélje meg és döntse el, hogy a megismert tények, vélemények alapján igaznak vagy hamisnak gondolja a hírt vagy képet.</i></p> <p><i>Vegyétek végig az egyes szempontokat és próbáljátok meggyőzni a többieket a csoportban, hogy miért gondoljátok igaznak vagy hamisnak.</i></p> <p><i>Mik voltak a legfontosabb érvek a döntéseetekben?</i></p> <p><i>Mi billentette át a mérleget?</i></p> <p><i>Ha csak a filmet látod, el tudod-e dönteni?</i></p> <p><i>Milyen hírforrásnak, televíziónak hiszel jobban?</i></p> <p><i>Miért?</i></p> <p><i>Miért érdekes, hogy aligátorról van szó és nem krokodilról?</i></p> <p><i>Rongálja-e az igazságát, ha kiderül, hogy ez jó reklám valakinek? Kinek?</i></p>	<p>3.A melléklet</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>foglalkozni kell a források hitelességével.</p> <p>A feladat végén a tanár újra rákérdez arra, mit gondolnak a diákok, igaz vagy hamis volt-e a hír.</p>		
<p>6. Rögzítés</p> <p>Az Indexen megjelent hír bemutatásán keresztül annak tudatosítása, hogy a mindennapokban találkozunk olyan hírekkel, eseményekkel, amelyeket a médiumok maguk ellenőriznek, de olyanokkal is, amit nekünk kell ellenőrizni.</p>	<p><i>Vannak komoly internetes oldalak, hírportálok, amik maguk ellenőrzik a hírek valóságát (a hagyományos médiumokban ez az újságíró feladata és többnyire meg is teszik), de vannak olyan internetes oldalak is, ahol neked kell figyelni, ellenőrizni, hogy igaz vagy hamis-e az információ.</i></p>	<p>0. melléklet – ppt: 10-11. slide (<i>Index hír külön: 43. melléklet</i>)</p>
<p>7. Összefoglalás</p> <p>A hitelesség vizsgálata során a legfontosabb szempontok összefoglalása.</p> <p>A diákok egyenként csomagolópapírra ragasztják a postit-jeiket, olyan módon, hogy az azonos szempontokat egymáshoz közel, egy csoportba, akár átfedve helyezik el.</p> <p>A tanár az egyes szempontokat filctollal kiemelheti.</p>	<p><i>Mire próbálunk figyelni a későbbiekben, ha egy új információval/hírrel találkozunk az interneten, vagy valamilyen más médiumban?</i></p> <p><i>A tényellenőrző nyomozás során azt vizsgáltuk, hogy mennyire hihetünk az információnak, hiteles-e az, amit látunk, amivel találkoztunk.</i></p> <p><i>Két kérdés alapján próbáljuk meg közösen összefoglalni miről is volt szó!</i></p> <p>Egy információ megbízhatóságának vizsgálata során ellenőrzöm, ...</p>	<p>csomagolópapír,</p> <p>0. melléklet – ppt: 12. slide</p> <p>filctoll, post-it</p>

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

	<p>Lehetséges válaszok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ki a szerzője ▪ milyen forrásokra hivatkozik a szerző ▪ hol jelent meg, mikor jelent meg ▪ milyen a közlés minősége <p><i>Megbízhatóbb egy forrás, ha ...</i></p> <p>Lehetséges válaszok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ más, ismert forrásokra hivatkozik ▪ újságíró írta ▪ több nézőpontból mutatja be a hírt/eseményt ▪ más médiumok/források is hivatkoznak rá	
--	--	--

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

Tevékenység-leírás	Tanári instrukciók a feldolgozást segítő, orientáló kérdések elvárható válaszok	Eszközök, anyagok (mellékletek)
III. KREATÍV MÉDIASZÖVEG-ALKOTÁS		
A mémek világa, mém-készítés (20 perc)		
1. Aligátoros mémek Az oktató kivetíti az aligátoros mémet és a Jurassic-park variációt.	<i>Látjátok, ez a történet megihlette az internetezőket is, akik számtalan új jelentéssel gazdagították a képet.</i> Mi az a MÉM? Az “utánzás” szóból származik, gyorsan terjedő kulturális elem. Legtöbbször egy vicces, manipulált kép, de ilyenek a kihívások is, pl. Mannequin Challenge. Mi a funkciója, jelentősége a kommunikációban? Azon túl, hogy vicces, hogyan segít megismerni a valóságot is? (túloz, lehetetlent mutat, irónia, ellentét, ismert és új tartalom összekapcsolódása)	0. melléklet – ppt: 13-14. slide-ok
2. Hogyan készül a mém? A tanár néhány vicces képet vetít ki, és megkéri a diákokat, hogy adjanak címet, illetve találják ki, mit mondanak a szereplők.		0. melléklet – ppt: 15-18. slide-ok
3. Mémkészítés Feladat ismertetése		0. melléklet – ppt: 19-33. slide-ok

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)

Foglalkozásleírás

<p>A tanár és a csoportok közösen megnyitják a tableteken a MeMatic és az Aviary alkalmazást, és a mémek forrásául szolgáló képeket.</p>	<p><i>Most ti is készíthettek mémeket, amelyeket megoszthattok egymással. Három feladatot kaptok, osszátok be a csoportban úgy, hogy mindenki használhassa a tabletet!</i></p> <p>A tanár a prezentáción bemutatja az app működését.</p>	<p>tabletek – rajta: alkalmazások: MeMatic és Aviary alkalmazások kép: aligátoros – 44., 45. mellékletek (valahol az alkalmazások számára elérhető helyen)</p>
<p>Mémkészítés a tableteken</p> <p>A tanár eldöntheti, hogy a lenti feladatok közül melyiket és hányat végeztet el. A tapasztalatok szerint érdemes a diákokat hagyni szabadon alkotni. A feladat elsődleges célja a médiaszöveg-alkotás élményének megtapasztalása.</p> <p>a) <i>Válassz az alábbi befejezetlen mondatok közül, és készítsd el a feliratot:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Úgy néz ki ... ▪ Azt hiszem ... ▪ Mindenki tudja ... <p>b) <i>Alakítsd át képi eszközökkel, úgy, hogy giccses (naplementés-érzelmes) vagy akciófilm-szerű legyen! (Aviary)</i></p> <p>c) <i>Készíts olyan feliratot, amely összefoglalja az óra</i></p>	<p><i>Három feladatot kaptok, mindegyiknél más használja a tabletet, de közösen gondolkodjatok.</i></p> <p>(Ezek a feladatok nem igényelnek elmélyülést.)</p> <p>Az oktató körbejár, és segítséget nyújt az eszköz használatához, különösen a képek elmentéséhez és megosztásához.</p> <p>Amennyiben lehetőség van közös online mappa használatára, a képeket akár meg is oszthatjuk és közösen megnézhetjük.</p>	

DRÓN PROGRAM

- kritikai médiaműveltség –
(14-18 éves korosztály)
Foglalkozásleírás

<p><i>mondanivalóját!</i></p> <p>Közösen megtekintés</p> <p>Az elkészült munkákat együtt megnézzük kivetítve.</p>		
--	--	--